

Werkplan

Betrekken bij
Groen 2015

November 2014

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Betrekken bij Groen als uitwerking van Provinciaal beleid	4
3. Input TBO partners voor 2015	5
4. Uitdagingen vrijwilligerswerk bij TBO's.....	6
5. Doelstelling Programma Betrekken bij Groen	7
6. Doelgroep	8
7. Cyclus van ondersteuning	9
8. Doelstelling Betrekken bij Groen 2015: doelen SMART gemaakt en vertaald in projecten	10
9. Projecten 2015.....	12
Cluster 1: WERVEN & OPLEIDEN.....	13
Cluster 2: BINDEN & MONITOREN	19
Cluster 3: COMMUNICATIE, SAMENWERKING & STURING.....	24
10. Monitoring	26
11. Wat doen TBO's nog meer om mensen actief te Betrekken bij Groen?.....	27
12. Samenwerking TBO's en maatschappelijke organisaties	28
13. Financiën	29
14. Afkortingen.....	31
BIJLAGE 1 DOELEN - INSPANNINGEN NETWERK DEEL I.....	29
BIJLAGE 2 DOELEN - INSPANNINGEN NETWERK DEEL II.....	30
BIJLAGE 3 DOELEN - INSPANNINGEN NETWERK DEEL III.....	31

1. Inleiding

In maart 2013 heeft de provincie Noord-Holland de agenda 'Licht op Groen', het nieuwe beleid van natuur, landschap en recreatie, vastgesteld. Haar belangrijkste opgave is het beschermen en verder ontwikkelen van een groene, aantrekkelijke en toegankelijke provinciale groenstructuur.

De drie hoofddoelstellingen in Licht op Groen zijn:

1. Biodiversiteit behouden en versterken;
2. Bijzondere landschappen in de Provinciale Groenstructuur behouden en versterken;
3. Deze gebieden voor recreatie toegankelijk maken en houden.

De nota schetst een integraal beleid waarvan de belangrijkste uitgangspunten zijn:

- ✓ Bescherming en beheer van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de zogenaamde Bufferzones en het Landelijk gebied;
- ✓ Het betrekken van anderen bij deze bescherming en beheer.

Door mensen te betrekken bij natuur en landschap wil de provincie het draagvlak voor groen versterken.

De provincie heeft de terreinbeherende organisaties (TBO's) gevraagd een gezamenlijk programma op te stellen dat de actieve betrokkenheid van mensen bij groen helpt vergroten. Samenwerkende organisaties of TBO's in het programma zijn het Amsterdamse bos, het Goois Natuurreservaat, IVN Noord-Holland, Landschap Noord-Holland, Milieufederatie Noord-Holland, Natuurmonumenten, PWN, Recreatie Noord-Holland, Recreatieschap West-Friesland, Recreatie Midden-Nederland, Staatsbosbeheer en Waternet.

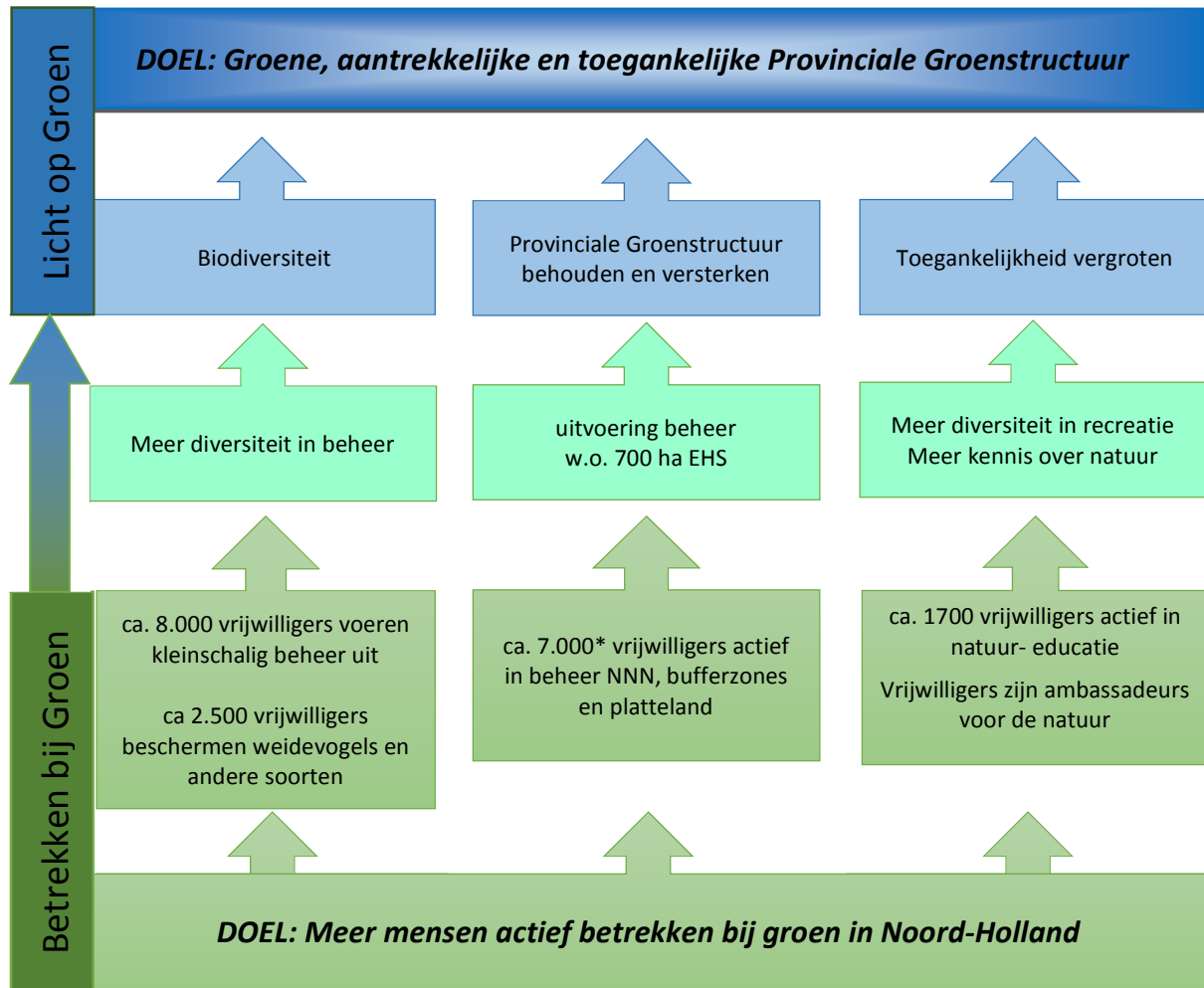
De TBO's ontplooiën vele activiteiten om mensen te betrekken bij hun terreinen of doelstellingen. Met 'Betrekken bij Groen' integreerden zij verschillende succesvolle activiteiten in één programma. Daarnaast zochten zij naar mogelijkheden om nog beter aan te sluiten op maatschappelijke processen. Het eerste programma 'Betrekken bij Groen' ging in januari 2014 van start.

In 2014 is door Betrekken bij Groen de basis van een gezamenlijke infrastructuur voor vrijwilligers gelegd. De TBO's startten de Groene Academie op, een centraal punt voor werving en opleiding. Voor zelfstandig opererende beheervrijwilligers is een opleidingsplan geschreven. Landschap Noord-Holland stelde haar gereedschappendepot open voor vrijwilligers van alle TBO's. Uit het 'Betrekken bij Groen Fonds' zijn 13 initiatieven voor samenwerking gefinancierd. Een eerste gezamenlijk innovatief project op het gebied van Gezond Natuur Wandelen werd uitgerold.

Het Werkplan Betrekken bij Groen 2015 is een tweede stap in de samenwerking van TBO's in het actief betrekken van mensen bij het groen in Noord-Holland.

2. Betrekken bij Groen als uitwerking van Provinciaal beleid

Betrekken bij Groen draagt bij aan het behalen van de doelstellingen die de provincie zich in Licht op Groen heeft gesteld. Dit is schematisch weergegeven in figuur 1¹.

figuur 1. Betrekken bij Groen draagt bij aan de doelstelling van Licht op Groen¹

¹ Aantallen vrijwilligers schatting op basis van gegevens 2013

3. Input TBO partners voor 2015

De directeuren van de TBO partners gaven hun input voor aanpassingen van het Werkplan Betrekken bij Groen 2015 ten opzichte van 2014. Wensen voor voortzetting van het programma in 2015 waren onder andere:

- ✓ Meer vraaggericht werken: wat willen de vrijwilligers?
- ✓ Voortzetting Groene Academie, Betrekken bij Groen Fonds en innovatie.
- ✓ Verzelfstandiging vrijwilligers: hoe kunnen we de kosten van begeleiding verlagen?
- ✓ Opzetten van een team van vrijwillige adviseurs en coördinatoren.
- ✓ Samenwerking uitbreiden: hoe kunnen we efficiënter werken?
- ✓ Meer programmatisch werken: doelen en resultaten smart maken.
- ✓ Meer pragmatisch werken: actiegericht en snelle implementatie.

"De vrijwilligers zijn de ambassadeurs van de natuur in Noord-Holland."

4. Uitdagingen vrijwilligerswerk bij TBO's

- ✓ Vraag en aanbod vrijwilligerswerk sluiten niet voldoende op elkaar aan. Zowel in kwaliteit als kwantiteit.
- ✓ Bij enkele TBO's is er een noodzaak om kosten te besparen.
- ✓ De werkwijze bij begeleiding van vrijwilligers is inefficiënt.
- ✓ Inefficiëntie door versnippering: veel organisaties met hetzelfde bezig.
- ✓ TBO's hebben niet meer ruimte voor begeleiding van meewerkende vrijwilligers.
- ✓ Ondersteuning van zelfstandige vrijwilligersgroepen heeft een grens bereikt.
- ✓ Communicatie: versnipperd aanbod door verschillende TBO's. Vrijwilligers herkennen mogelijkheden niet.
- ✓ Organisaties reageren niet genoeg adequaat op veranderingen in de maatschappij.
- ✓ Processen worden te weinig beheerst. Door versnippering weinig grip op te situatie. Verschillende werkwijzen betekent vaak geen aansluiting van processen.

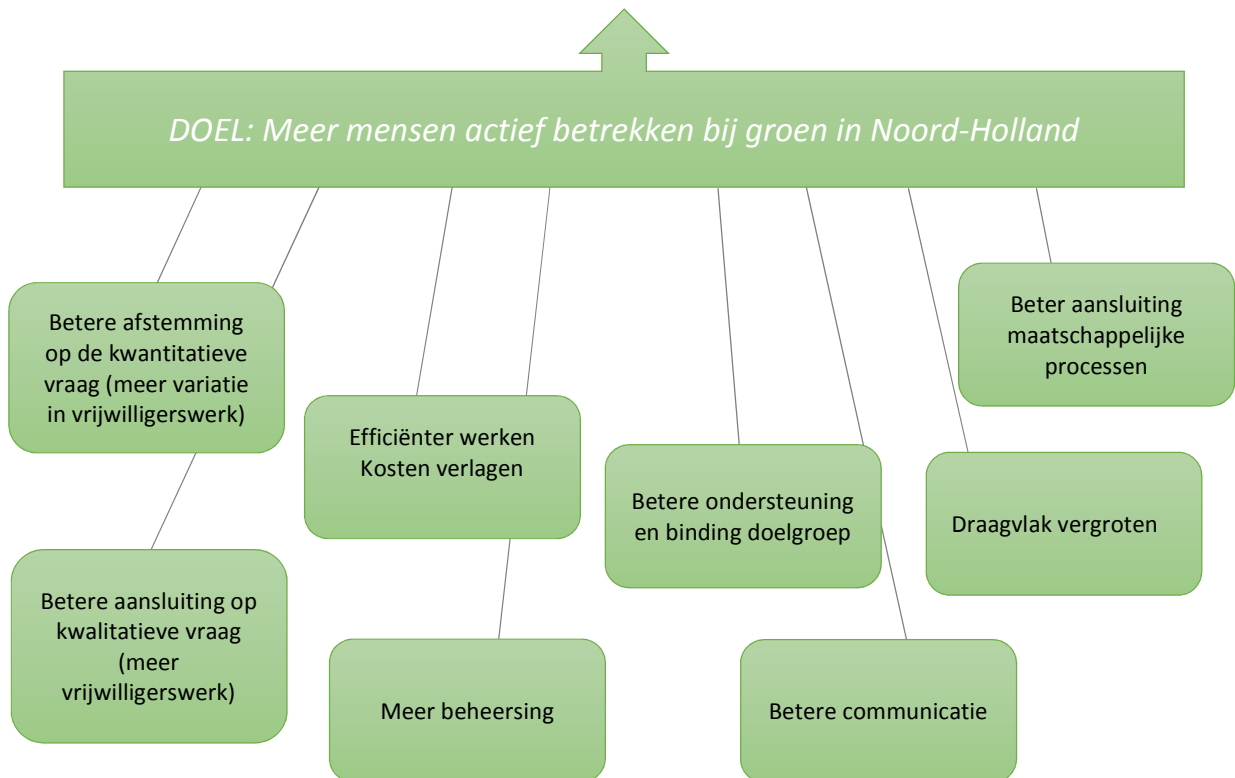
5. Doelstelling Programma Betrekken bij Groen

Hoofddoelstelling van Betrekken bij Groen is om 'Meer mensen actief te betrekken bij de groene leefomgeving van Noord-Holland'.

Subdoelen zijn:

- ✓ Betere afstemming op kwantitatieve vraag van vrijwilligerswerk.
- ✓ Betere afstemming van kwalitatieve vraag en aanbod van vrijwilligerswerk.
- ✓ Kosten verlagen & efficiënter werken.
- ✓ Betere ondersteuning en binding doelgroep.
- ✓ Betere aansluiting op maatschappelijke processen.
- ✓ Betere communicatie naar vrijwilligers.
- ✓ Betere beheersing proces.

In figuur 2 is de relatie tussen hoofddoel en subdoelen schematisch weergegeven.

figuur 2. Hoofddoel van Betrokken bij Groen uitgesplitst in subdoelen.

6. Doelgroep

De doelgroep is vrijwilligers die een actieve bijdrage (willen) leveren aan de groene leefomgeving in Noord-Holland.

TBO's onderscheiden vrijwilligers die actief zijn in vijf werkvelden:

- ✓ Natuur- en landschapsbeheer
- ✓ Educatie en promotie
- ✓ Weidevogels
- ✓ Overige monitoring- & soortenbescherming
- ✓ Belangenbehartiging

"De TBO's ontplooiën vele activiteiten om mensen te betrekken bij hun terreinen of doelstellingen."

7. Cyclus van ondersteuning

TBO's onderscheiden een cyclus in het betrekken van vrijwilligers bij natuur (figuur 3). Begeleiden van vrijwilligers vraagt om activiteiten in alle stadia van de cyclus. De cyclus geeft hiermee structuur aan het programma.

figuur 3. Cyclus van ondersteuning van vrijwilligers.

8. Doelstelling Betrekken bij Groen 2015: doelen SMART gemaakt en vertaald in projecten

In 2015 definiëren de TBO's de doelstellingen volgens de methode Programmatisch Management². Het hoofddoel en de subdoelen van Betrekken bij Groen zijn beschreven in paragraaf 5. Deze doelen kunnen worden omschreven als 'ER-doelen'. Dit zijn doelen die bijvoorbeeld 'betER', 'meER' of 'efficiëntER' tot doel hebben.

De 'ER-doelen' koppelen de TBO's aan 'SMART-doelen'. Deze doelstellingen omschrijven wat zij in 2015 willen behalen. Ze zijn Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. De koppeling komt tot uiting in een Doelen-Inspanningen matrix (bijlage 1). Zo is bijvoorbeeld te zien dat het subdoel 'betere afstemming op de kwantitatieve vraag (meer vrijwilligerswerk)' o.a. is vertaald naar de SMART doelstellingen:

- ✓ Toename van minimaal 10 zelfstandige beheergroepen, 25 vrijwillige educatieleiders, 100 natuurouders- of gidsen, 50 recreatie- ondernemers & 30 weidevogelvrijwilligers.
- ✓ Realisatie van gezamenlijke basisinfrastructuur voor werving en opleiding, minimaal 20 cursussen van 50% van TBO's en 3 andere groene organisaties.

De 'SMART-doelen' koppelen de TBO's vervolgens aan projecten (zie figuur 4). De projecten geven aan met welke inspanningen de doelen worden bereikt. Vervolgen wij het voorbeeld dat hierboven is beschreven, dan worden de opgesomde SMART-doelen behaald met o.a. de volgende projecten:

- ✓ Uitrollen: Werven en opleidingen zelfstandige beheer vrijwilligers.
- ✓ Continueren: Werven en opleiden educatie vrijwilligers.
- ✓ Uitrollen: Werven en opleiden via Groene Academie.

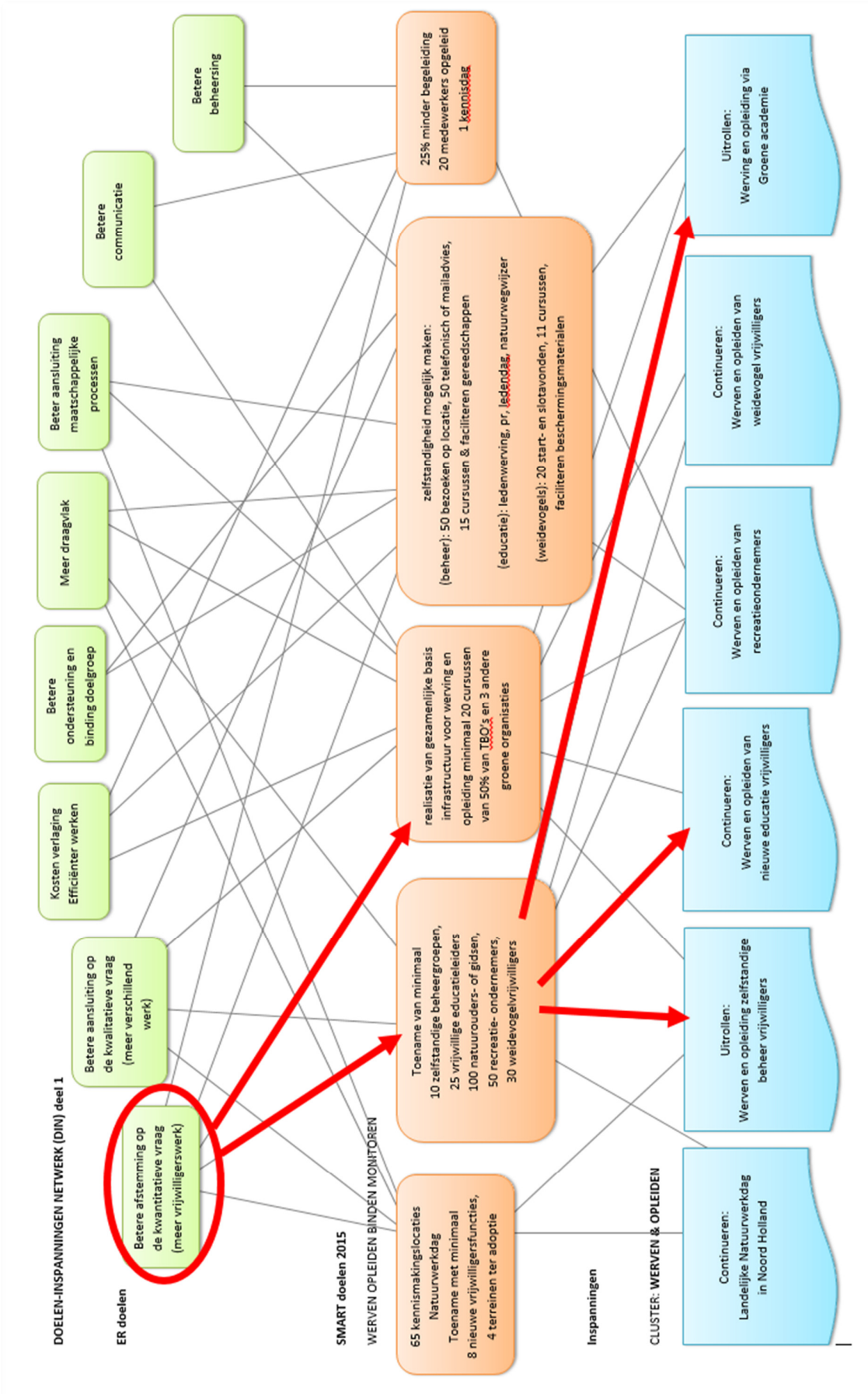
De koppeling van de 'ER-doelen' aan de 'SMART-doelen' en vervolgens aan de projecten, zorgt voor een integraal programma met activiteiten voor de ondersteuning van de 'groene vrijwilligers'. Het programma wordt door een programmamanager bestuurd met behulp van afgesproken criteria: tempo, haalbaarheid, efficiëntie, flexibiliteit en doelgerichtheid (THEFD). De projectteams van de TBO's maken afspraken over de criteria en stellen stuurplannen op.

Volgende pagina:

figuur 4. Leeswijzer Doelen-Inspanningen Netwerk (DIN) in bijlage 1.

---

² Tak, Th. van der & G. Wijnen, 'Programma Management', Kluwer 2006.

9. Projecten 2015

In 2015 betrekken de TBO's meer mensen bij de provinciale groenstructuur door middel van 16 samenhangende projecten. De projecten zijn inspanningen die de doelen van het programma Betrekken bij Groen behalen. Dit is schematisch weergegeven in het Doelen- Inspanningen Netwerk (bijlage 1-3).

De inspanningen zijn geclusterd in drie clusters:

- ✓ Werven & opleiden (zie cyclus ondersteuning vrijwilligers)
- ✓ Binden & monitoren (zie cyclus ondersteuning vrijwilligers)
- ✓ Communicatie, samenwerking & sturing

De projecten zijn hieronder kort weergegeven.

Cluster 1: WERVEN & OPLEIDEN

a) Coördinatie Landelijke Natuurwerkdag in Noord-Holland

Doelstelling	Bekendheid vrijwilligerswerk verhogen, nieuwe vrijwilligers enthousiasmeren.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 65 locaties Natuurwerkdag ▪ ca. 800 nieuwe vrijwilligers op de Natuurwerkdag 	
Inhoud	<p>Dit project draagt bij aan de doelstellingen van Betrekken bij Groen, maar wordt buiten Betrekken bij Groen om gefinancierd. De landelijke Natuurwerkdag is voor potentiële vrijwilligers veelal een eerste kennismaking met groen vrijwilligerswerk. Daarnaast biedt het de mogelijkheid aan jongeren (maatschappelijke stages) en gezinnen om zich eenmaal per jaar in te zetten voor het behoud van de natuur. De locaties worden georganiseerd door zelfstandige vrijwilligersgroepen en TBO's. Landschap Noord-Holland coördineert de Natuurwerkdag in Noord-Holland, zorgt voor gereedschappen, veilig werken en PR/voorlichting. IVN en LNH organiseren in aanloop naar de Natuurwerkdag Inspiratiecursussen (zie project Groene Academie).</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanmeldingen, beheer website, voorlichting & advies ▪ PR, perscontact, nieuwsbrieven en promotiematerialen verspreiden ▪ Faciliteren gereedschappen 	
Bedrag	uren	-
	materialen	-
	totaal	Financiering buiten Betrekken bij Groen
Uitvoering	LNH, i.s.m. AB, GNR, IVN, NM, PWN, RNH, SBB, WN	

b) Opleiding samenwerkende beheer vrijwilligers

Doelstelling	Vrijwilligers opleiden tot zelfstandigheid, toename aantal vrijwilligers, efficiëntie bevorderen.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimaal 10 nieuwe vrijwilligersgroepen in opleiding ▪ minimaal 10 vrijwillige coördinatoren in opleiding ▪ 20 professionals in training t.b.v. begeleiding vrijwilligers 	
Inhoud	<p>Het fysieke beheer van de natuur- en recreatieterreinen van TBO's wordt voor een gedeelte uitgevoerd door vrijwilligers. In 2015 leiden de TBO's zelfsturende vrijwilligersgroepen op. Zij organiseren een wervings- en trainingsprogramma om minimaal 10 nieuwe vrijwilligersgroepen tot zelfsturende groep op te leiden. 10 vrijwilligers worden aanvullend opgeleid om leiding te geven aan de vrijwilligersgroep. 20 vaste medewerkers van TBO's worden opgeleid om vrijwilligers extensief te begeleiden.</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werving vrijwilligers & vrijwillige coördinatoren ▪ Opleiding vrijwilligers & vrijwillige coördinatoren ▪ Training professionals t.b.v. begeleiding vrijwilligers ▪ Evaluatie 	
Bedrag	uren	€ 38.500
	materialen	€ 4.500
	totaal	€ 43.000
Uitvoering	LNH, i.s.m. GNR, NM, PWN, RNH, SBB, WN	

c) Opleiding educatie vrijwilligers

Doelstelling	Nieuwe vrijwilligers werven en opleiden.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 nieuwe natuurouders en/of schoolgidsen in de provincie Noord-Holland ▪ 10 vrijwilligers die nieuwe vrijwilligers kunnen opleiden ▪ 20 vrijwilligers bij 3 zorginstellingen in NH 	
Inhoud	<p>Opleiden/trainen en ondersteunen in PR van 10 vrijwilligers die de cursus natuurouders of natuurgids aan 100 nieuwe vrijwilligers kunnen geven. Vrijwilligersafdelingen trainen in werving van leden/nieuwe vrijwilligers. Opleiden van 20 vrijwilligers die bij 3 zorginstellingen in Noord-Holland bezig zijn met vergroening voor bewoners te ondersteunen en bewoners mee naar buiten nemen. In samenwerking met de UVA.</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontwikkelen training ▪ Opleiding vrijwilligers die actief worden bij 3 N-H zorginstellingen ▪ Opleiding vrijwilligers die Cursus Natuurouders organiseren/uitvoeren ▪ Trainen 10 Vrijwilligersafdelingen in de PR t.b.v. werving van nieuwe vrijwilligers/leden 	
Bedrag	uren	€ 35.000
	materialen	€ 10.000
	totaal	€ 45.000
Uitvoering	IVN	

d) Opleiding andere doelgroep: gastheren (recreatieondernemers)

Doelstelling	Toegankelijkheid vergroten door informatievoorziening aan bezoekers via gastheren (recreatieondernemers).	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50 nieuwe gastheren (recreatieondernemers) zijn opgeleid in flora, fauna en cultuurhistorie van het gebied waarin zij ondernemen en brengen die over op hun gasten. 	
Inhoud	Werving van recreatieondernemers via social media, ondernemersverenigingen, VVV, Recron, Horeca Nederland en andere actoren in de gebieden. Opleiden van gastheren (recreatieondernemers) van het landschap in Noord-Holland. Zij dragen hun kennis over, informeren hun bezoekers en betrekken ze bij het landschap. Tevens worden vrijwilligers betrokken inzake excursies, werving en het geven van twee cursussen in twee gebieden in Noord-Holland.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werving van recreatieondernemers ▪ Opleiding: Twee cursussen in twee gebieden 	
Bedrag	Uren	€ 53.000
	Materialen	€ 2.000
	Totaal	€ 55.000
Uitvoering	IVN	

e) Opleiding weidevogelvrijwilligers

Doelstelling	Nieuwe vrijwilligers werven en opleiden.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimaal 40 nieuwe vrijwilligers ▪ 2 basiscursussen 	
Inhoud	Vrijwilligers werven en opleiden met twee basiscursussen in weidevogelbescherming. Na de opleiding worden de nog onervaren vrijwilligers gekoppeld aan ervaren vrijwilligers en krijgen zij extra begeleiding in het veld van Landschap Noord-Holland.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werving nieuwe vrijwilligers ▪ Opleiding nieuwe vrijwilligers 	
Bedrag	uren	€ 25.000
	materialen	€ 1.000
	totaal	€ 26.000
Uitvoering	LNH	

f) **Groene academie werving & opleiding**

Doelstelling	Efficiëntie bevorderen, nieuwe doelgroepen bereiken en opleiden	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimaal 20 cursussen via Groene Academie ▪ Website online ▪ Aanbod van minimaal 50% van TBO-partners via Groene Academie ▪ Aanbod van minimaal 3 groene organisaties buiten TBO ▪ Plan van Aanpak voor vrijwilligersvacaturebank 	
Inhoud	<p>IVN rolt de Groene Academie uit, een (digitale) infrastructuur voor werving, opleiding en kennisdeling. De site Groene Academie gaat in 2015 online en een communicatiecampagne wordt ontwikkeld en uitgevoerd. Meer dan 50% van de partners ontsluit opleidingsaanbod voor vrijwilligers en/of particulieren via de Groene Academie, waarbij vanaf februari 2015 gemiddeld minimaal 2 maal per maand een opleidingsactiviteit via de Groene Academie voor de markt beschikbaar is. In 2015 is een reserveringssysteem en betalingssysteem operationeel en is een protocol ingevoerd voor de financiële en organisatorische afhandeling rond de aanmeldingen. Vanaf het najaar 2015 zal aanbod van minstens drie groene aanbieders die niet behoren tot de TBO-partners via de Groene Academie ontsloten worden. De participerende TBO-partners organiseren een gezamenlijke opleidingsactiviteit die publiciteit genereert (publieke kick-off Groene Academie). Tot slot zal in 2015 bepaald worden hoe een gezamenlijke groene vrijwilligersvacaturebank aan de site gekoppeld kan worden en worden de organisatorische consequenties in kaart gebracht.</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontwikkeling en uitvoering communicatiecampagne ▪ Ondersteuning partners om opleidingsaanbod te ontsluiten ▪ 2 x per maand een opleidingsactiviteit ▪ Operationaliseren reserveringssysteem en betalingssysteem ▪ Organisatie en uitvoering van gezamenlijke kick-off ▪ Organiseren van een gezamenlijke groene vrijwilligersbank 	
Bedrag	Uren	€ 40.000
	Materialen	€ 5.000
	Totaal	€ 45.000
Uitvoering	IVN, i.s.m. GNR, PWN, LNH, MNH, SBB, WN	

Cluster 2: BINDEN & MONITOREN

g) Ondersteuning zelfstandige beheervrijwilligers

Doelstelling	Zelfstandig natuur- en landschapsbeheer faciliteren vrijwilligers ondersteunen en bestaande vrijwilligers behouden	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimaal 50 telefonische adviezen ▪ minimaal 40 adviezen op locatie ▪ uitleen gereedschappen ▪ 15 cursussen ▪ een Vrijwilligersdag ▪ kennisdeling en communicatie 	
Inhoud	Zelfsturende werkgroepen pakken activiteiten zelfstandig op, bepalen hun eigen werkdagen en organiseren de werkzaamheden in overleg met terreineigenaren. Landschap Noord-Holland ondersteunt ze met advies en gereedschappen & machines. Kennis breiden ze uit met cursussen en door kennisdeling via contactdagen als de Vrijwilligersdag.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Advisering zelfsturende vrijwilligers in beheer en ecologie ▪ Adviezen op locatie ▪ Gereedschappendepot ▪ Cursussen en contactdag 	
Bedrag	Uren	€ 149.000
	Materialen	€ 70.000
	Totaal	€ 219.000
Uitvoering	LNH	

h) Ondersteuning educatie vrijwilligers

Doelstelling	behouden van vrijwilligersafdelingen door hen zo goed mogelijk te ondersteunen en faciliteren.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligersconsulent ondersteunt 10 afdelingen ▪ Educatief en recreatief aanbod op Natuurwegwijzer.nl ▪ Provinciale ledendag 	
Inhoud	<p>IVN ondersteunt 10 lokale vrijwilligersafdelingen op het gebied van ledenwerving & PR. Daarnaast werkt IVN in projecten samen met de vrijwilligers aan educatie voor nieuwe doelgroepen vanuit maatschappelijk actuele thema's. In 2015 is het thema Zorg. Vrijwilligersafdelingen worden verder bestuurlijk en communicatief ondersteund. De Noord-Hollandse ledendag geeft ruimte voor kennisuitwisseling. IVN onderhoudt de Natuurwegwijzer.nl. Deze website ontsluit het educatief aanbod van de IVN vrijwilligers. Voor de TBO's is de Natuurwegwijzer.nl de portal naar een toegankelijke natuur.</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorzitten en begeleiden van bestuurlijke overleggen van 10 afdelingen ▪ Ad hoc ondersteuning bij afdelingen, bemiddeling tussen vrijwilligers en verschillende organisaties ▪ Invulling inventariseren regionaal Overleg ▪ Jaarlijkse provinciale ledendag IVN invullen en organiseren ▪ Onderhoud Natuurwegwijzer.nl 	
Bedrag	Uren	€ 26.000
	Materialen	€ 10.000
	totaal	€ 36.000
Uitvoering	IVN	

i) Ondersteuning weidevogelvrijwilligers

Doelstelling	Bescherming weidevogels door vrijwilligers mogelijk maken.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20 Start- en Slot-/Evaluatieavonden weidevogelgroepen/agrariërs ▪ Provinciale coördinatorenendag NH voor weidevogelgroepen ▪ 5 cursussen ▪ praktijkbegeleiding in het veld ▪ digitale gegevens over aantal nesten, broedparen en broedsucces in Noord-Holland ▪ Jaarboek Weidevogels ▪ faciliteren promotie-, cursus- en beschermingsmaterialen 	
Inhoud	<p>Weidevogelvrijwilligers behouden en kennisniveau up-to-date houden. Landschap Noord-Holland begeleidt de vrijwilligers(groepen) bij de Weidevogelbescherming, geeft voorlichting aan betrokken agrariërs en werkt samen met agrarische natuurverenigingen. Zij geeft 5 cursussen waarbij in 2015 het accent verschuift naar monitoring- en broedresultaattellingen. In het veld krijgen weidevogelvrijwilligers begeleiding. Het Landschap leidt 20 start- en slotavonden waar informatie wordt uitgewisseld en contact is tussen agrariërs en vrijwilligers. Verder overlegt zij met gebiedscoördinatoren en agrarische natuurverenigingen, en faciliteert beschermingsmaterialen als nestbeschermers en telkaarten.</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderhouden netwerk vrijwilligers, agrarische natuurverenigingen & gebiedscoördinatoren ▪ Scholing, veldbegeleiding ▪ Faciliteren materialen ▪ Beheer website www.weidevogelbescherming.nl ▪ gegevens vergaring 	
Bedrag	uren	€ 68.000
	materialen	€ 53.000
	totaal	€ 121.500
Uitvoering	LNH	

j) **Ondersteuning overige monitoring- en onderzoeksvrijwilligers**

Doelstelling	Ondersteuning monitorings- onderzoeks- en soortenbeschermende vrijwilligers vormgeven.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan van Aanpak voor Ondersteuning ▪ 4 nummers van Tussen Duin & Dijk 	
Inhoud	TBO's onderzoeken op welke wijze de monitorings-, onderzoeks- en soortenbeschermende vrijwilligers kunnen worden ondersteund. Om kennisdeling tussen deze doelgroep en de andere doelgroepen mogelijk te maken, wordt het tijdschrift Tussen Duin & Dijk met een bijdrage ondersteund.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brainstorm denktank TBO's ▪ Plan van Aanpak ▪ Tijdschrift Tussen Duin & Dijk 	
Bedrag	Uren	-
	materialen	€ 5.000
	totaal	€ 5.000
Uitvoering	LNH, i.s.m. AB, GNR, SBB, NM, RNH	

k) **Dialogdag en Eerste Hulp bij Groen**

Doelstelling	behouden van vrijwilligers door goed te luisteren en met hen in overleg te treden tijdens dialoog met provincies en natuurorganisaties. Bevorderen van burgerinitiatieven.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 40 inzendingen voor Eerste Hulp bij Groen ▪ 200 vrijwilligers in Noord/Holland dragen bij aan de dialoog 	
Inhoud	Tijdens de Dialogdag gaan vrijwilligers, de provincie, de TBO's en andere organisaties met elkaar in dialoog over actuele vraagstukken. Eerste hulp bij Groen koppelt burgerinitiatieven aan de juiste experts. Een jury reikt een prijs uit aan het beste initiatief van 2015.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werving via social media, TBO's, provincie en andere groene organisaties van groene initiatieven in Noord-Holland. PR ontwikkeling. ▪ 200 vrijwilligers via de TBO's enthousiasmeren en uitnodigen voor de Dialogdag ▪ In samenspraak met vrijwilligers en provincie invulling aan de dag geven. ▪ Organisatie van twee EHBG dagen verspreid over Noord-Holland. 	
Bedrag	Uren	€ 17.000
	materialen	€ 10.000
	totaal	€ 27.000
Uitvoering	IVN, i.s.m. AB, GNR, LNH, MNH, NM, PWN, RNH, SBB, WN	

Cluster 3: COMMUNICATIE, SAMENWERKING & STURING

I) Fonds Betrekken bij Groen

Doelstelling	Mensen en organisaties (intern en extern) betrekken bij projecten.	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimaal 10 samenwerkingsprojecten gerealiseerd 	
Inhoud	Het fonds stimuleert de samenwerking tussen partijen en organisaties binnen en buiten de groene sector. Vrijwilligersgroepen en organisaties kunnen projecten aandragen voor financiering uit het fonds. Bij de selectie wordt aandacht besteed aan innovatie en samenwerking met organisaties buiten de groene sector.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promotie & inschrijvingen ▪ Selectie door selectiecommissie ▪ Administratie & verantwoording 	
Bedrag	uren	€ 2.500
	materialen	€ 45.000 volledig ter beschikking aan projecten
	totaal	€ 47.500
Uitvoering	GNR, i.s.m. AB, LNH, PWN, RNH	

m) Samenwerking

Doelstelling	Samenwerking bestendigen, proces beheersen	
Resultaat 2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samenwerking TBO's versterkt en structuur bestendig. ▪ Resultaten van projecten worden in samenhang behaald en daarmee de doelstellingen van Betrekken bij Groen. ▪ Financiële afronding Betrekken bij Groen 2015 en opstellen gezamenlijk Werkplan 2016. 	
Inhoud	De samenwerking tussen TBO's onderling, met de provincie en met andere maatschappelijke organisaties, legt de basis onder het programma Betrekken bij Groen. Betrokkenheid bij Groen is een organisatie-overschrijdende vraag uit de maatschappij die door de TBO's met een provincie-breed aanbod wordt beantwoord. De programmamanager zorgt voor de samenwerking in het programma en de faciliteiten, door afstemming tussen de TBO's over de afzonderlijke activiteiten en projecten. Een stuurgroep, twee projectteams, drie denktanks en het TBO directeuren- en beleidsmedewerkers-overleg, bundelen hun krachten via één centraal bureau.	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overlegstructuur en informatievoorziening tussen TBO's onderling en met andere stakeholders ▪ Sturingsplannen & programma sturing op samenhang ▪ Afstemming tussen stuurgroep, projectteams, denktanks en TBO overleg ▪ Verantwoording Betrekken bij Groen 2014 & Werkplan 2016 	
Bedrag	uren	€ 12.500
	materialen	-
	totaal	€ 12.500
Uitvoering	LNH, i.s.m. AB, GNR, IVN, MNH, NM, PWN, RNH, RSW, SBB, WN	

10. Monitoring

Aan het eind van het jaar worden de resultaten van de monitoring ingebracht voor de monitoringsrapportage voor het provinciaal beleid.

Het gaat hierbij om:

- ✓ De aantal vrijwilligers, uitgesplitst in beheervrijwilligers, educatievrijwilligers en monitoringsvrijwilligers;
- ✓ Per groep wordt bij benadering aangegeven hoeveel FTE aan het werk wordt verzet.
- ✓ Indien mogelijk wordt meer kwalitatief aangegeven wat het bereik is geweest van de vrijwilligers.

"IVN werkt samen met de vrijwilligers aan educatie voor nieuwe doelgroepen vanuit maatschappelijk actuele thema's."

11. Wat doen TBO's nog meer om mensen actief te Betrekken bij Groen?

Betrekken bij Groen is de uitwerking van het provinciaal programma Licht op Groen, en wordt gefinancierd door de provincie Noord-Holland. TBO's dragen aanvullend aan dit programma nog op andere manieren bij aan de hoofddoelstelling om meer mensen actief te betrekken bij de provinciale hoofdstructuur. Zij geven zorgcliënten, bedrijven, buurtbewoners, middelbare scholieren, re-integrerende werkelozen en festivalgangers de mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan de natuur. Hier volgt slechts een greep uit de activiteiten.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen die re-integreren in de samenleving, dragen als vrijwilligers actief bij aan het onderhoud van de recreatiegebieden van het Amsterdamse bos en Recreatie Noord-Holland. In samenwerking met de Stichting Herstelling, biedt ook Natuurmonumenten ruimte voor re-integratie. Cliënten uit de zorgsector vinden een zinvolle dagbesteding in de gebieden van het Goois Natuurreservaat, Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, PWN en Staatsbosbeheer. Ook IVN werkt samen met de zorgsector om de toegankelijkheid van natuur voor cliënten te vergroten. IVN en Landschap Noord-Holland ondersteunen burgerinitiatieven in het groen. IVN biedt programma's voor groene burgerinitiatieven en gezonde schoolpleinen, en zij organiseert duurzame dates. Naast deze programma's heeft IVN een duidelijke rol in de communicatie & educatie in Nationaal Park Duinen van Texel en Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Landschap Noord-Holland werkt samen met gemeenten, woningbouwcorporaties, scholen en buurtbewoners, om groene initiatieven in de stad te realiseren. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Goois Natuurreservaat en Landschap Noord-Holland bieden daarnaast ook maatschappelijke stages aan en organiseren actieve bedrijfsuitjes.

De TBO's organiseren evenementen om de toegankelijkheid te vergroten en vrijwilligers te enthousiasmeren. Het Goois Natuurreservaat trekt bijvoorbeeld met de 1000-soortendag vele vrijwilligers en andere bezoekers. Op de Noord-Hollandse Natuurdag biedt Landschap Noord-Holland gelegenheid aan vrijwilligers tot het uitwisselen van ecologische kennis. Staatsbosbeheer is mede-organisator van de jaarlijkse boomfeestdag. Recreatie Noord-Holland en Landschap Noord-Holland organiseren met 10.000HOURS vrijwilligersdagen voor festivalgangers.

12. Samenwerking TBO's en maatschappelijke organisaties

De samenwerking tussen TBO's gaat een tweede ronde in. In 2015 werken zij verder aan een gedegen infrastructuur voor de ondersteuning van vrijwilligers. Daar waar kan worden samengewerkt in de cyclus van ondersteuning, slaan zij de handen ineen.

Elke partner heeft de mogelijkheid op één of meer van de onderdelen in te stappen. De uitvoering van nieuwe projecten als 'Opleiding zelfstandige vrijwilligers' en 'Groene academie', gebeurt in projectteams met minimaal drie TBO leden. De evaluatie van product en resultaat komt beschikbaar voor alle partners. Dit geeft partners de mogelijkheid later in te stappen. Daarnaast ontwerpen de TBO's een gezamenlijke communicatie. De Groene Academie is een centraal punt in de communicatie.

Via het Betrekken bij Groen Fonds worden in 2015 opnieuw samenwerkingsprojecten met maatschappelijke organisaties gestimuleerd. In TBO-brede denktanks krijgen innovatie en kennisuitwisseling een nieuwe vorm.

"Landschap Noord-Holland ondersteunt zelfstandige beheer-vrijwilligers met advies, gereedschappen en machines."

13. Financiën

Onderdelen Betrekken bij Groen	Projectleider	Betrokken Partners	Begroting	Betrekken bij Groen	Alternatieve financiering
Cluster 1: WERVEN & OPLEIDEN					
a. Coördinatie en PR Landelijke Natuurwerkdag	LNH	AB, GNR, IVN, NM, PWN, RNH, SBB, WN	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
b. Opleiding samenwerkende beheer vrijwilligers	LNH	GNR, NM, PWN, RNH, SBB, WN	€ 43.000	€ 40.000	€ 3.000
c. Opleiding educatie vrijwilligers	IVN		€ 45.000	€ 45.000	
d. Opleiden recreatieondernemers als gastheren van het landschap	IVN		€ 55.000	€ 25.000	€ 30.000
e. Opleiden Weidevogelvrijwilligers	LNH		€ 26.000	€ 26.000	
f. Groene academie werving & opleiding, backoffice	IVN	GNR, PWN, LNH, MNH, SBB, WN	€ 45.000	€ 45.000	

Onderdelen Betrekken bij Groen	Projectleider	Betrokken Partners	Begroting	Betrekken bij Groen	Alternatieve financiering
Cluster 2: BINDEN & MONITOREN					
g. Ondersteuning beheervrijwilligers en gereedschappendepot	LNH		€ 219.000	€ 195.000	€ 24.000
h. Ondersteuning educatievrijwilligers via vrijwilligersconsulent	IVN		€ 36.000	€ 36.000	
i. Ondersteuning weidevogelvrijwilligers	LNH		€ 121.500	€ 104.000	€ 17.500
j. Ondersteuning overige monitoring- en soortenvrijwilligers	LNH	AB, GNR, SBB, NM, RNH	€ 5.000	€ 5.000	
k. Dialoogdag vrijwilligers en provincie en 1 ^e Hulp bij Groen.	IVN	AB, GNR, LNH, MNH, NM, PWN, RNH, SBB, WN	€ 27.000	€ 27.000	
Cluster 3: COMMUNICATIE, SAMENWERKING & STURING					
l. Fonds Betrekken bij Groen	GNR	AB, LNH, PWN, RNH	€ 47.500	€ 47.500	
m. Samenwerking	LNH	AB, GNR, IVN, MNH, NM, PWN, RNH, RSW, SBB, WN	€ 12.500	€ 12.500	
Totaal			€ 682.500	€ 608.000	€ 74.500

14. Afkortingen

AB	Amsterdamse Bos
GNR	Goois Natuurreservaat
IVN	IVN Noord-Holland
LNH	Landschap Noord-Holland
MNH	Milieufederatie Noord-Holland
NM	Natuurmonumenten
PWN	Provinciaal Waterleidingbedrijf
RNH	Recreatie Noord-Holland
RSW	Recreatieschap West-Friesland
SBB	Staatsbosbeheer
TBO	Terreinbeherende organisaties Noord-Holland
WN	Waternet

DOELEN-INSpanNINGEN NETWERK (DIN) deel 1

ER doelen

Betere afstemming op de kwantitatieve vraag (meer vrijwilligerswerk)

Betere aansluiting op de kwalitatieve vraag (meer verschillend werk)

Kosten verlaging
Efficiënter werken

Betere ondersteuning en binding doelgroep

Meer draagvlak

Beter aansluiting maatschappelijke processen

Betere communicatie

Betere beheersing

SMART doelen 2015

WERVEN OPLEIDEN BINDEN MONITOREN

65 kennismakingslocaties
Natuurwerkdag
Toename met minimaal 8 nieuwe vrijwilligersfuncties

Toename van minimaal 10 zelfstandige beheergroepen, 25 vrijwillige educatieleiders, 100 natuurouders- of gidsen, 50 recreatie- ondernemers, 30 weidevogelvrijwilligers

Realisatie van gezamenlijke basis infrastructuur voor werving en opleiding minimaal 20 cursussen van 50% van TBO's en 3 andere groene organisaties

Zelfstandigheid van vrijwilligers mogelijk maken:
(beheer): 50 bezoeken op locatie, 50 telefonisch of mailadvies, 15 cursussen & faciliteren gereedschappen
(educatie): ledenwerving, pr, ledendag, natuurwegwijzer
(weidevogels): 20 start- en slotavonden, 11 cursussen, faciliteren beschermingsmaterialen

25% minder begeleiding
20 medewerkers opgeleid
1 kennisdag

Inspanningen

CLUSTER: WERVEN & OPLEIDEN

Continueren:
Landelijke Natuurwerkdag in Noord Holland

Uitrollen:
Werven en opleiding zelfstandige beheer vrijwilligers

Continueren:
Werven en opleiden van nieuwe educatie vrijwilligers

Continueren:
Werven en opleiden van recreatieondernemers

Continueren:
Werven en opleiden van weidevogel vrijwilligers

Uitrollen:
Werving en opleiding via Groene academie

DOELEN-INSpanNINGEN NETWERK (DIN) deel 2

ER doelen

Betere afstemming op de kwantitatieve vraag (meer vrijwilligerswerk)

Betere aansluiting op de kwalitatieve vraag (meer verschillend werk)

Kosten verlaging
Efficiënter werken

Betere ondersteuning en binding doelgroep

Meer draagvlak

Beter aansluiting maatschappelijke processen

Betere communicatie

Betere beheersing

SMART doelen

WERVEN OPLEIDEN BINDEN MONITOREN

65 kennismakingslocaties
Natuurwerkdag
Toename met minimaal 8 nieuwe vrijwilligersfuncties

Toename van minimaal 10 zelfstandige beheergroepen, 25 vrijwillige educatieleiders, 100 natuurouders- of gidsen, 50 recreatie- ondernemers, 30 weidevogelvrijwilligers

Realisatie van gezamenlijke basis infrastructuur voor werving en opleiding minimaal 20 cursussen van 50% van TBO's en 3 andere groene organisaties

Zelfstandigheid van vrijwilligers mogelijk maken:
(beheer): 50 bezoeken op locatie, 50 telefonisch of mailadvies, 15 cursussen & faciliteren gereedschappen
(educatie): ledenwerving, pr, ledendag, natuurwegwijzer
(weidevogels): 20 start- en slotavonden, 11 cursussen, faciliteren beschermingsmaterialen

25% minder begeleiding
20 medewerkers opgeleid
1 kennisdag

Inspanningen

CLUSTER: BINDEN & MONITOREN

Continuering: ondersteuning educatievrijwilligers

Verbetering: ondersteuning zelfstandige beheervrijwilligers dmv gereedschappen, advies en kennisdeling

Continuering: Ondersteuning weidevogelvrijwilligers

Vormgeven: Ondersteuning onderzoeks- en soortenvrijwilligers

DOELEN-INSPANNINGEN NETWERK (DIN) deel 3

ER doelen

Betere afstemming op de kwantitatieve vraag (meer vrijwilligerswerk)

Betere aansluiting op de kwalitatieve vraag (meer verschillend werk)

Kosten verlaging
Efficiënter werken

Betere ondersteuning en binding doelgroep

Meer draagvlak

Beter aansluiting maatschappelijke processen

Betere communicatie

Meer beheersing

SMART doelen

COMMUNICATIE EN STURING

Inzicht in vraag van leeftijden 14-28 jaar en 28-50 jaar

Inzicht in aantallen actieve vrijwilligers, fte en resultaat

Plan voor gezamenlijke communicatie

Minimaal 10 samenwerkingsprojecten maatschappelijke partners

Inspanningen

CLUSTERS COMMUNICATIE & STURING

Opzetten:
Communicatie
Monitoring
Evaluatie & feedback vrijwilligers

Uitrollen:
Groene academie

Continueren:
Gezamenlijke contactdagen
Dialoogdag, Vrijwilligersdag, Soortendag, ...

Continuering:
Fonds Betrekken bij Groen

